

Ras van het jaar: Hollandse kuifhoenders

In de vorige aflevering van Zeldzaam Huisdier zijn de Hollandse Kuifhoenders en de Nederlandse Baardkuifhoenders als 'ras van het jaar' geïntroduceerd. In dit nummer zal verder worden ingegaan op de Hollandse Kuifhoenders.

Bij liefhebbers en fokkers van kuifhoenders is het vaak liefde op het eerste gezicht. Men wordt direct aangetrokken door het bijzondere uiterlijk en goede karakter van deze hoenders. Of niet. Als men goed geraakt is, zijn de meeste fokkers dan ook hun hele leven bezig met het fokken van kuifhoenders. Soms zelfs meerdere generaties aaneen!

Al eeuwenlang heeft de schoonheid van kuifhoenders kunstenaars geïnspireerd.

Kunstschilders tot het maken van mooie schildersdoeken, zoals Jan Steen en Melchior d'Hondecoeter. Maar ook schrijvers zijn geraakt door de schoonheid van de kuifhoenders, zodanig dat het bijna poëzie lijkt. Zoals in deze beschrijving in Kleinveeteelt van 1920: 'De bloem van alle hoenders en tevens een echt Hollandsch ras zijn de Hollandsche Witkuiven. De hanen met hun schitterende kuif, sierlijk naar achter en zijwaarts overhangend met fijne, spitse sneeuw witte veertjes, waardoor dit versiersel veel weg heeft van een Japanse Chrysanthe. De hennen met de zuiver bolronde pompon, die ons doet denken aan onze geliefde Geldersche Roos of Sneeuwbal! Wat komt dat wit prachtig uit tegen dat zwarte, met kevergroen glanzende verenpak!

Hoe harmonisch schittert dat rood van de vrij lange kin lellen van den haan en de zich bijna geheel voor het oog verbergende rode keelschelpjes van de hen. Waarlijk geen fraaier samenvoeging van kleuren en vormen is er denkbaar.'

Ondanks deze kunstzinnige belangstelling hebben door de eeuwen heen slechts een beperkt aantal mensen zich daadwerkelijk met de fok van kuifhoenders beziggehouden. In 19e en 20e eeuw werd er door hoenderschrijvers al op gewezen dat de kuifhoenders kwetsbaar zijn vanwege beperkte belangstelling van fokkers.

Koninklijk geschenk

In vroegere tijden lijkt de internationale uitwisseling van groot belang te zijn geweest. Kuifhoenders op zich vormden, zo lijkt het, adellijke geschenken. Kuifhoenders werden al in de 16e en 17e eeuw ingezet om relaties te verstevigen tussen Europese koninklijke hoven. Karel V van Spanje schonk witte zwartkuifhoenders aan bevriende adel om hen blijvend gunstig te stemmen. Ook de Russische tsaar zond, zo rond 1700, kuifhoenders naar de Pruisische koning Frederik Willem III, om de vriendschappelijke banden te bestendigen. Het zal dan ook geen verbazing wekken dat de oorsprong van kuifhoenders door diverse landen geclaimd wordt.

Ook nu is er sprake van een internationale uitwisseling van dieren en kennis, zij het, voorzover bekend, niet meer op koninklijk niveau! Fokkers reizen honderden kilometers om met elkaar ervaringen en dieren uit te wisselen. Allen met een passie voor de kuifhoenders en baardkuifhoenders.

In Nederland wordt het Hollandse kuifhoen als een zeldzaam Nederlands ras beschouwd. Ook in de meeste omliggende landen wordt het als een Nederlands ras beschouwd. Niet zozeer

Toom zwarte witkuifhoenders

De zwartbonte witkuifhaan

vanwege de oorsprong, maar vooral vanwege het feit dat het Hollandse kuifhoen, dankzij Nederlandse fokkerskunst, is uitgegroeid tot het sierlijke en contrastrijke hoen dat het nu al lange tijd is.

Zeldzaam is dit ras zeker. Volgens schattingen zijn er minder dan 10 serieuze fokkers in Nederland met dit ras bezig. De instandhouding van het ras is dus in zeer weinig handen! Vooral als men bedenkt dat er meerdere kleurslagen zijn, en fokkers vaak maar één of twee kleurslagen fokken. Het aantal fokdieren in Nederland bedraagt omstreeks 150. Voor de Hollandse kuifhoenkrielen is de situatie iets rooskleuriger, want daar is het aantal fokkers ongeveer tweemaal zo groot. Nog steeds geen aantal om van een brede groep te spreken. Het aantal fokdieren wordt op zo'n 200 stuks ingeschat. Datzelfde kan worden geconstateerd in het buitenland. Ook daar is het aantal fokkers van Hollandse kuifhoenders beperkt. Zeker wat betreft de grote Hollandse Kuifhoenders.

Bescheiden belangstelling

Naast bewondering boezemt het kuifhoen ook ontzag in. Want zo is de gedachte, een dergelijk mooi hoen zal wel veel aandacht en zorg nodig hebben. Het antwoord is gelukkig genuanceerder. Kuifhoenders zijn gewone kippen die gehard zijn en goed tegen ons klimaat kunnen. Echter, het moet gezegd, door hun kuif vereisen ze wel meer aandacht. Zowel wat

betreft huisvesting als verzorging. Kuifhoenders gedijen het beste in een overdekte ren. In ons klimaat valt regelmatig een regenbui. Kuifhoenders gaan niet altijd direct schuilen, met als gevolg dat hun kuif nat wordt. Bij een enkele regenbui is dat geen probleem, maar bij dagenlange regen kan de kuif vervuilen van regen en natte ondergrond.

Het is ook belangrijk om de kuif regelmatig na te kijken op kuifluis. Elke kip heeft zo af en toe wel last van ongedierte. Daarom nemen kippen ook graag een stofbad. Kuifhoenders kunnen wat dat betreft hun kuif onvoldoende schoonhouden. Gelukkig zijn daar goede middeltjes tegen.

Kortom, er is geen reden om geen kuifhoenders te nemen. Binnen het ras is er volop keus. Men kan kiezen tussen de grote kuifhoenders en kuifhoenkrielen. Krielhoenders zijn vooral aan te bevelen als men wat kleiner behuisd is. De grote kuifhoenders en krielhoenders zijn in dezelfde kleuren erkend in de Nederlandse pluimveestandaard. De al eerder gemelde zwarte witkuiven vormen het paradepaardje van dit ras, maar ook het volledig witte kuifhoen mag er zijn. Daarnaast bestaan er ook de blauwe, zwartbonte en koekoekkuifhoenders. Allemaal met een witte kuif. Voorts bestaat er de witte zwartkuif en de geheel zwarten en blauwen. Ook de geheel geelwitgezoomden, maar die zijn in ons land blijkbaar niet meer aanwezig, want ze zijn al vele jaren niet gezien.

Tot slot mogen de krulveer kuifhoenders niet onvermeld blijven. Deze zijn in Nederland geschapen en hebben van hieruit de wereld veroverd. ●

NKBC

Wie kuifhoenders heeft houdt van uitdagingen! Men draagt bij aan de instandhouding van een eeuwenoud Nederlands hoenderras, doordrenkt van cultuurhistorie. Daarvoor heeft men een dankbare en afhankelijk kippenras in het hok. Wie durft? Belangstellenden kunnen zich laten informeren via de actieve, Nederlandse Kuif- en Baardkuifhoenderclub (NKBC). Secretaris is de heer M. Crum: m.crum@frecisol.nl